

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דילמות של מחנכים - בין תיאוריה למעשה - 34350

תאריך עדכון אחרון 06-06-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): בועז צבר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Boazrush@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ראשון 10:00-11:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מטרת הקורס היא לשלב באופן דיאלקטי את העיון התיאורטי והניסיון המעשי כדי לסייע בכינונה של תודעת מורה-מחנך ביקורתית, רפלקטיבית ומעמיקה. הקורס יעסוק בדילמות, מקצועיות ואישיות, המאפיינות את עולמם של מורים ומחנכים בשדה החינוך הישראלי. מטרת הקורס הנה לחשוב במשותף את מורכבותו של מעשה החינוך ולהאיר בו, באופן ביקורתי ורפלקטיבי, סוגיות ורעיונות מכוננים. דגש מרכזי יושם במהלך הקורס על המשגתן התיאורטית המעמיקה של הדילמות ועל הבהרת ההקשרים המעמיקים (החברתיים, הכלכליים והתרבותיים) שבתחומם הן מתהוות. במהלך הקורס נשתדל לשזור את ניסיונם המעשי של הלומדים בהגיונות העולים מן המחקר התיאורטי כבסיס לדיאלוג פדגוגי עשיר ורלוונטי.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לחשוף את מורכבותו של השיח החינוכי.

ב. לקשור תיאוריה במעשה, באופן שיהיה רלוונטי ומעורר מחשבה.

ג. לעודד את התפתחותה של תודעת פדגוגית שתהיה ביקורתית, רפלקטיבית ואקטיבית.

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית, פרזנטציות של הסטודנטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבוא לקורס

על תכונותיו של המחנך.

דילמת "המורה הטוב"

חינוך לערכים – האם הוא נחוץ? האם הוא מן האפשר?

אידיאולוגיה חינוכית – חשיבותה ומרכיביה.

סמכות המורה – מקורות ואתגרים

חינוך בעידן המסכים.

בחינות והערכה – היבטים רדיקליים.

ערך עצמי כמושג מכונן בחייהם של תלמידים ומחנכים – מבט ביקורתי.

מה בין שיח פדגוגי לשיח פסיכולוגיסוציולוגי

חינוך לתרבות הומניסטית

טיול שנתי כאספקלריה לחינוך ערכי.

חינוך בעידן "פוסט מודרני"

דילמות אתיות בהוראה.

חומר חובה לקריאה:

צדקיהו, ש. מקומם של מחנכי הכיתות על פי תפיסת משרד החינוך. בתוך: חינוך כיתה, הוצאת מכון מופ"ת, תל אביב (2008).

פרום, א', אמנות האהבה, מחברות לספרות, תל אביב (2001). עמ' 1-30.

צבר, ב', "עמל של אהבה – על הגיונה של השנייה השש-עשרה במלאכת חינוך הכיתה". בתוך: גילוי דעת - כתב עת רב-תחומי לחינוך, חברה ותרבות: נובמבר 2013.

בק שלמה, המתדלק, המיילדת, הבמאי החוקר ומדוע לא שחקן. נייר עמדה עבור משרד החינוך. צ'אפק, ק. האיש שידע לעופף – סיפורים והומרוסקות, הוצאת דביר, תל אביב (1977). עמ' 135-141.

א.פ. קליינברגר - "הזכות לחנך לערכים מחייבים" / מתוך: "מגמות" י"א נובמבר 1961.

סמילנסקי יזהר, (1974), על חינוך ועל חינוך לערכים, הוצאת עם-עובד, תל-אביב.

לם, צ. (2000). האידיאולוגיות ומחשבת החינוך. בתוך: צ. לם (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך. (עמ' 217-255). תל אביב: ספרית פועלים.

בר שלום, י. (2004). אידיאה של תיקון. תל אביב: הקיבוץ המאוחד. עמ' 5-34.

רזנוב א. (תשנ"ה). המורה: בר סמכא או מורשה – בתוך דוד חן (עורך) החינוך לקראת המאה ה-21, תל אביב: רמות, עמ' 242-409.

תמיר, יעל, "כרוניקה של כישלון צפוי מראש", בתוך: המורה בין שליחות למקצוע. עורכים: א. בן עמוס וי. תמיר. תל אביב: רמות (1995).

עומר, ח. (2008). הסמכות של פעם והסמכות החדשה פרק ראשון מתוך: הסמכות החדשה: במשפחה בבית הספר ובקהילה. הוצאת מודן.

פוסטמן, ניל, אובדן הילדות, תל אביב: ספריית פועלים (1986). (חלק שני).

הירשפלד, אריאל "חוטפי המבטים", <http://www.haaretz.il/misc/1.1299851>.

בירנבאום, מ. "הערכה לשם למידה". בתוך: "הד החינוך" כרך פ"א, גיליון מס' 07, אייר תשס"ז, יוני 2007. <http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/EFAC3C25-5614-48AD-80E2-FC2BC9F08A25/65577/hedhahinuch1.pdf>

לסרי, דני, "ביטול בחינות הבגרות". נובמבר 2003 : <http://bagrut-lasry/horut/org.oootips/> : גדי אבידן, חן למפרט, הקול השותק, הקו האדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד (2005).

סמיט, שהם, אני אחליט. הארץ 17.12.2008.

אלוני, נמרוד, "עלייתו ונפילתו של החינוך ההומניסטי: מהקלאסי לפוסט מודרני, בתוך: אילן גור זאב (עורך), חינוך בעידן השיח הפוסט מודרני, רמות 1996 (בעיקר 15-57).

נמרוד אלוני "דיבורים הומניסטים, שתיקות הומניסטיות – שבע עצות מעשיות למחנך ההומניסט – בתוך אפורמלי – במה לסוגיות בחינוך, חברה ומנהיגות. 10: עמ' 6-27. (2000).

אדר, צ. (תשכ"ז). הערכים החינוכיים של התנ"ך. ירושלים ותל אביב: ניומן בע"מ.

שוחט ניטה, (2013), אילו אדם הייתי - רטוריקה של נקמה ורטוריקה של השלמה בישראל. הקיבוץ המאוחד, תל אביב. פרק 2. עמ' 39-65.

בן יוסף, טימי, "מסלול חדש לטיול השנתי", הד החינוך עמ' 78-82. אוקטובר (2008).
כרמון, מיכל, "מורות דרך", הד החינוך, עמ' 76-78, אוקטובר (2008).
אוריון, ניר, וגרטל גיל, הוראה בסביבת הלימוד החוץ כיתתית, ירושלים משרד החינוך (תש"ס).

אבירם ר', (1996), "מערכת החינוך בחברה הפוסט-מודרנית: ארגון אנומלי בעולם כאוטי", מתוך: גור זאב אילן (עורך), החינוך בעידן השיח הפוסט-מודרני, הוצאת מאגנס, ירושלים.
לביא, צ. (2000). הייתכן חינוך בעידן הפוסטמודרניזם? (עמ' 79-105). תל אביב: ספריית פועלים.
צבר בועז, "בין פירוש לשינוי" - ביקורת על תפיסת הפרקטיקה החינוכית בגרסאותיה הפוסט מודרניסטיות של הפדגוגיה הביקורתית". בתוך: גילוי דעת - כתב עת רב-תחומי לחינוך, חברה ותרבות: נובמבר 2011.
צבר, בן יהושע, נעמה. מי אני שאחליט על גורלם? דילמות אתיות של מורים, מאגנס ירושלים (תשס"ז).
דוגמאות לדילמות אתיות בהוראה - נמצא במודל.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 50 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 30 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: